

# Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Rəyasət Heyəti

## QƏRAR

№ 8/2

Bakı şəhəri

3 fevral 2026-cı il

### Birinci Türkoloji Qurultayın 100 illik yubileyinə hazırlığın vəziyyəti haqqında

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 22 oktyabr 2025-ci il tarixli "Birinci Türkoloji Qurultayın 100 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında" Sərəncamına əsasən, Qurultayın türk xalqlarının ortaq tarixi-mədəni irsinin, elmi düşüncəsinin və humanitar integrasiyasının formalaşmasında müstəsna rolu xüsusi vurğulanaraq yubiley tədbirlərinin keçirilməsi tapşırılmışdır.

AMEA Rəyasət Heyətinin 31 oktyabr 2025-ci il tarixli iclasında "Birinci Türkoloji Qurultayın 100 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamının icrasından irəli gələn vəzifələrə dair müvafiq qərar qəbul edilmiş, həmçinin AMEA Rəyasət Heyətinin 26 noyabr 2025-ci il tarixli iclasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamının icrası ilə bağlı AMEA-nın Tədbirlər planı təsdiq olunmuşdur. Həmin qərarlarda Birinci Türkoloji Qurultayın ideyalarının müasir elmi-nəzəri kontekstdə yenidən dəyərləndirilməsi, türkologiya elminin prioritet istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi, eləcə də yubiley tədbirlərinin ölkədə və beynəlxalq səviyyədə təşkili əsas vəzifələr kimi müəyyən edilmişdir.

Hazırda AMEA-nın prezidenti, akademik İsa Həbibbəylinin rəhbərliyi ilə Birinci Türkoloji Qurultayın 100 illik yubileyinə hazırlıq istiqamətində ardıcıl və məqsədyönlü elmi-təşkilati işlər həyata keçirilir. Yubiley çərçivəsində tədbirlərin mərhələli şəkildə təşkili nəzərdə tutulmuş, Qurultayın ilk əsas tədbirinin 27 fevral 2026-cı il tarixində keçirilməsi planlaşdırılmışdır. Sözügedən tədbir "Birinci Türkoloji Qurultayın qurucuları və ənənələri: tarix və müasirlik" mövzusunda həsr olunmuş xatirə tədbiri formatında təşkil ediləcəkdir. Bu tədbirdə Birinci Türkoloji Qurultayın təşəbbüskarlarının, aparıcı simalarının və elmi ideyalarının xatırlanması, Qurultayın formalaşdırdığı elmi-mənəvi ənənələrin müasir dövrdə davamı məsələlərinin müzakirəsi əsas məqsəd kimi müəyyən edilmişdir.

Yubiley tədbirlərinin növbəti mərhələsi olaraq 28 fevral 2026-cı il tarixində Birinci Türkoloji Qurultayın elmi irsinə və müasir türkoloji proseslərə həsr olunmuş geniş tərkibli elmi müzakirələrin və panel iclaslarının keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Hazırlıq prosesində beynəlxalq elmi əməkdaşlığa xüsusi önəm verilmişdir. Tədbirlərdə Türkiyə, Qazaxıstan, Özbəkistan, Qırğızıstan, Türkmənistan, Macarıstan, Rusiya Federasiyasının türk xalqları yaşayan regionları, eləcə də digər ölkələrdən olmaqla 50-yə yaxın türk dünyasını təmsil edən nüfuzlu alim və elm xadiminin iştirakı planlaşdırılır. Xarici qonaqların siyahısının formalaşdırılması, de-

vət məktublarının göndərilməsi, səfər və qəbul məsələlərinin təşkili istiqamətində müvafiq işlər həyata keçirilir.

Birinci Türkoloji Qurultayın 100 illik yubileyinə həsr olunmuş tədbirlərin təşkilində Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası ilə yanaşı, Yunus Əmrə İnstitutu, Türk Dil Qurumu və Xəzər Universiteti əsas tərəfdaş təşkilatçılar kimi iştirak edirlər. Bu qurumlarla əməkdaşlıq çərçivəsində elmi proqramın hazırlanması, məruzəçilərin və panel iştirakçıların müəyyənləşdirilməsi, beynəlxalq tərəfdaşlarla koordinasiyanın təmin edilməsi, eləcə də tədbirlərin təşkili və mədəni proqramının formalaşdırılması istiqamətində birgə fəaliyyət göstərilir.

Eyni zamanda AMEA-nın elmi bölmələri və institutları tərəfindən Birinci Türkoloji Qurultayın 100 illiyinə həsr olunmuş elmi konfransların, dəyirmi masaların və müzakirələrin təşkili, xüsusi nəşrlərin hazırlanması, Qurultayın stenogramının və arxiv sənədlərinin elmi dövriyyəyə daxil edilməsi, eləcə də yubiley tədbirləri ilə bağlı materialların kütləvi informasiya vasitələrində işıqlandırılması istiqamətində sistemli işlər aparılır. Bu çərçivədə Birinci Türkoloji Qurultayın ideyalarının müasir türk dünyası kontekstində elmi təhlili, ümumtürk dəyərləri və ortaq elmi yaddaşın formalaşdırılması məsələləri xüsusi diqqət mərkəzində saxlanılır.

Görülən işlər Birinci Türkoloji Qurultayın 100 illik yubileyinin təkcə xatirə xarakteri daşımayan, eyni zamanda türkologiya elminin müasir inkişaf istiqamətlərinin müəyyənləşdirildiyi, ümumtürk elmi integrasiyasına töhfə verən nüfuzlu beynəlxalq elmi platforma kimi keçirilməsinə xidmət edir.

Qeyd olunanları nəzərə alaraq, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Rəyasət Heyəti

**QƏRARA ALIR:**

**1. Birinci Türkoloji Qurultayın 100 illik yubileyinə hazırlıq məqsədilə aşağıdakı tərkibdə Komissiya yaradılsın:**

1. İsa Həbibbəyli - AMEA-nın prezidenti, akademik, sədr

2. Nadir Məmmədli - AMEA-nın Nəsimi adına Dilçilik İnstitutunun direktoru, filologiya elmləri doktoru, sədr müavini

3. Əsmər Əliyeva - AMEA Rəyasət Heyəti Aparatının Sənədlərlə iş və protokol şöbəsinin müdiri, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, məsul katib

**Üzvlər**

4. Gövhər Baxşəliyeva - AMEA-nın vitse-prezidenti, akademik

5. İsmayıl Kazımov - AMEA-nın Nəsimi adına Dilçilik İnstitutunun baş elmi işçisi, filologiya elmləri doktoru

6. Məmməd Əliyev - AMEA-nın Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun Türk xalqları ədəbiyyatı şöbəsinin müdiri, filologiya elmləri doktoru

7. Faiq Ələkbərlı - AMEA-nın Fəlsəfə və Sosiologiya İnstitutunun aparıcı elmi işçisi, fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru

8. Mehman Həsənlı - AMEA-nın Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun direktor müavini, filologiya elmləri doktoru

9. Sərxan Xavəri - AMEA Rəyasət Heyəti Aparatının Elm və təhsil şöbəsinin müdiri, filologiya elmləri doktoru

10. Hüseyn Hüseynov - AMEA Mərkəzi Elmi Kitabxanasının direktoru, texnika elmləri doktoru

11. Esmira Əlirzayeva - AMEA Rəyasət Heyəti Aparatının Xarici əlaqələr və beynəlxalq elmi təşkilatlarla iş şöbəsinin müdiri, biologiya üzrə fəlsəfə doktoru

12. Ağahüseyn Şükürov - AMEA Rəyasət Heyəti Aparatının İctimaiyyətlə əlaqələr, mətbuat və informasiya şöbəsinin müdiri, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru

13. Zəmfira Hacıyeva - AMEA Rəyasət Heyəti Aparatının Elmi irs şöbəsinin müdiri, tarix elmləri doktoru

14. Almaz Ülvi - AMEA-nın Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun Azərbaycan-Türkmənistan-Özbəkistan ədəbi əlaqələr şöbəsinin müdiri, filologiya elmləri doktoru

15. Aynur Mahmud - AMEA Rəyasət Heyəti Aparatının İnsan resursları şöbəsinin müdiri, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru

16. Arzu Məmmədyanlı - AMEA-nın Humanitar Elmlər Bölməsinin elmi katibi, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru

17. Zümrüd Məsimova - AMEA-nın İctimai Elmlər Bölməsinin elmi katibi, 4 filologiya üzrə fəlsəfə doktoru

18. Samir Hüseynov - AMEA Rəyasət Heyəti Aparatının Təsərrüfat işlərinin təşkili şöbəsinin müdiri

19. Samir Səttarov - AMEA Rəyasət Heyəti Aparatının Xarici əlaqələr və beynəlxalq elmi təşkilatlarla iş şöbəsinin müdir müavini, sosiologiya üzrə fəlsəfə doktoru

**2. Komissiyaya tapşırılsın:**

2.1. Birinci Türkoloji Qurultayın 100 illik yubileyinə hazırlığın mövcud vəziyyəti qənaətbəxş hesab edilsin və hazırlıq işlərinin Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 22 oktyabr 2025-ci il tarixli Sərəncamına, habelə AMEA Rəyasət Heyətinin bu istiqamətdə qəbul etdiyi əvvəlki qərarlara uyğun olaraq davam etdirilməsi təmin edilsin;

2.2. Birinci Türkoloji Qurultayın 100 illik yubileyi çərçivəsində 27 fevral 2026-cı il tarixində AMEA Rəyasət Heyətində "Birinci Türkoloji Qurultayın qurucuları və ənənələri: tarix və müasirlik" mövzusunda xatirə tədbirinin, 28 fevral 2026-cı il tarixində isə Xəzər Universitetində elmi müzakirə və panel iclaslarının keçirilməsindən irəli gələn məsələlər həll edilsin;

2.3. Birinci Türkoloji Qurultayın 100 illik yubileyinə həsr olunmuş tədbirlərin təşkilində Yunus Əmrə İnstitutu, Türk Dil Qurumu və Xəzər Universiteti ilə əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsi, birgə təşkilati və elmi fəaliyyətin əlaqələndirilməsi təmin edilsin;

2.4. Yubiley tədbirlərində türk dünyasını təmsil edən 50-yə yaxın xarici alim və elm xadiminin iştirakının təmin edilməsi məqsədilə onların dəvəti, qəbulu və proqram üzrə iştirakı ilə bağlı təşkilati məsələlərin müvafiq struktur bölmələri tərəfindən icrası davam etdirilsin.

3. AMEA-nın elmi müəssisə və təşkilatlarına tapşırılsın ki, Birinci Türkoloji Qurultayın elmi irsinə dair konfranslar, dəyirmi masalar, müzakirələr, eləcə də yubileyə həsr olunmuş nəşrlərin hazırlanması və çapı istiqamətində işlər intensivləşdirilsin.

4. AMEA Rəyasət Heyəti Aparatının Elm və təhsil şöbəsinə (filologiya elmləri doktoru Sərxan Xavəri) tapşırılsın ki, Birinci Türkoloji Qurultayın 100 illik yubileyinə hazırlıq və tədbirlərin icrası ilə bağlı elmi-təşkilati fəaliyyətin əlaqələndirilməsi, tədbirlər planının icra vəziyyətinin monitorinqi, habelə müvafiq struktur bölmələri arasında koordinasiyanın təmin edilməsi həyata keçirilsin.

5. AMEA Rəyasət Heyəti Aparatının Xarici əlaqələr və beynəlxalq elmi təşkilatlarla iş şöbəsinə (biologiya üzrə fəlsəfə doktoru Esmira Əlirzayeva) tapşırılsın ki, yubiley tədbirləri ilə bağlı beynəlxalq elmi qurumlar və tərəfdaş təşkilatlarla əlaqələrin və əməkdaşlığın genişləndirilməsi istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər davam etdirilsin.

6. AMEA Rəyasət Heyəti Aparatının İctimaiyyətlə əlaqələr, mətbuat və informasiya şöbəsinə (filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Ağahüseyn Şükürov) tapşırılsın ki, Birinci Türkoloji Qurultayın 100 illik yubileyinə həsr olunmuş tədbirlərin kütləvi informasiya vasitələrində və rəqəmsal platformalarda geniş işıqlandırılması təmin edilsin.

7. Qərarın icrasına nəzarəti öz üzərində saxlayıram.

**AMEA-nın prezidenti  
akademik İsa HƏBİBBƏYLİ**